

kteří se dosud nevztahují odzbrojovací omezení, a bezpilotní bitevní letouny s jednorázovým nebo vícenásobným použitím.

Největšího pokroku bylo dosaženo především u prostředků automatizovaného přenosu a zpracování dat. U nich byly téměř úplně odstraněny technologické bariéry a jednotlivé komponenty jsou již zavedeny ve výzbroji v rámci existujících prostředků automatizovaného řízení a velení.

Hlavní úsilí se proto soustřeďuje do oblasti průzkumu, jehož prostředky budou významným přínosem pro posílení bojeschopnosti vojsk bez ohledu na termíny, kvalitu a počty prostředků ničení. Jejich zavedení nebude pravděpodobně ovlivněno ani kladným výsledkem jednání o odzbrojení. Vedle těchto rizik technologických jsou za neméně závažná považována i rizika, která vyplývají z přijatých protipatření protivníkem a výsledky odzbrojovacích jednání. Ta se mohou podle výsledků projevit jak v kladném, tak záporném směru.

Proces příprav na bojové využití naváděné munice, nazývané mnohdy jako vysoce přesná nebo inteligentní munice, je ve stádiu hledání optimálního řešení a prochází vývojem plným protichůdných tendencí. Cena za kvalitativní skok v protitankové výzbroji je velmi vysoká a zatím na ni přistoupily pouze USA v poslední době (v daleko menší míře) i Spolková republika Německo. Nové podněty mohou přinést i ekonomicky méně náročné programy vývoje aktivního minového materiálu. Již v současné době však lze učinit jednoznačný závěr, že v oblasti konvenční výzbroje bude naváděná munice představovat v příštím desetiletí hlavní rozvojový trend.

K PŘÍPRAVĚ DŮSTOJNICKÝCH KÁDRŮ V POZEMNÍM VOJSKU SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH

Ve Spojených státech amerických je přikládán velký význam výchově důstojnických kádří, při níž je položen důraz na odbornou a politickou výchovu. Nejprestižnější postavení v armádě USA vzhledem k zásluhám o obranu státu získává ta skupina kandidátů na důstojníky, která absolvuje Důstojnickou školu ve West Pointu, ostatní kandidáti se vojensky vzdělávají buď v systému civilních vysokých škol nebo ve zdokonalovacích střediscích sloužících k přípravě pro získání důstojnického povolání.

Důstojnická škola ve West Pointu je nejdůležitějším střediskem výchovy důstojníků pozemního vojska. Jsou do ní přijímáni jak muži, tak ženy ve věku od 17 do 22 let. Posluchači musí především vyhovovat zdravotním požadavkům, které musí vojáci z povolání splňovat, a navíc je nutné, aby prokázali odpovídající politický názor. Značná část těch osob, které zahajují studia, musí mít podporu prezidenta, viceprezidenta, členů Kongresu Spojených států amerických nebo guvernérů jednotlivých států USA. Druhou skupinu tvoří příbuzní a děti vojenských zaměstnanců a vojáků z povolání, kteří se zvlášť významněli v průběhu služby v ozbrojených silách USA. V dalším pořadí jsou pak přijímáni příbuzní a děti osob, které byly vyznamenány státním vyznamenáním – „Řádem cti“. Mizivé procento „kadetů“ této školy tvoří poddůstojníci a vojáci z povolání, kteří dosahují vynikajících výsledků ve službě a jimž je za odměnu umožněno zahájit studia na této univerzitě.

Studia ve West Pointu trvají čtyři roky; v této době získávají kadeti vzdělání z oblasti určité

vojenské odbornosti a důkladně se seznamují s hlavními zásadami služby a života v armádě, a také si zvyšují úroveň svého všeobecného vzdělání.

Výcvik kadetů je uskutečňován ve dvou etapách (základní a odborný). Po úspěšném složení přijímacích zkoušek a získání doporučení výše uvedenými „ručiteli“ procházejí čerstvě přijatí kadeti základním výcvikem. Zde získávají znalosti z oblasti dějin ozbrojených sil, studují předpisy, cvičí se ve správném zacházení s ručními zbraněmi, procházejí pořadovým výcvikem, upevňují a zvyšují si fyzickou odolnost. Významný podíl této etapy výcviku tvoří zaměstnání z obecné taktiky, která se zabývá především chováním vojáka na bojišti a jeho činností v rámci jednotky.

Odborný výcvik je uskutečňován zásadně ve výcvikových zařízeních školy, kde důstojníci kandidáti získávají znalosti při využívání obrněné techniky v boji, dělostřeleckých systémů, prostředků spojení a minování. Znalosti jsou zde získávány zařazením do různých funkcí ve školních jednotkách, které vytvářejí kadeti po vzoru bojových jednotek.

Na závěr studii procházejí kadeti praxí u bojových jednotek, kde plní službu v poddůstojnických funkcích.

Ve vysokoškolském rozsahu studují kadeti matematiku, fyziku, chemii, zeměpis, dějepis, ekonomii, mezinárodní situaci a zásady mezinárodních vztahů, pedagogiku, psychologii, anglický jazyk a literaturu, a také celou řadu směrnic a předpisů, které podmiňují kázeň v obecném smyslu. Mimo to se učí cizím jazykům. Po studiích jsou absolventi této školy jmenováni do první důstojnické hodnosti (second lieutenant) a obdrží akademický vědecký titul, (batchelor of science) – kandidát věd.

Přestože je Důstojnická škola ve West Pointu výcvikovým střediskem, které je v armádě Spojených států amerických nejlépe hodnoceno, připravuje pro pozemní vojska ročně pouze 9 až 10 % důstojníků, které armáda potřebuje. Zato ale téměř všichni její absolventi získávají přiměřené vyšší funkce. ať již přímo na území státu, nebo mimo ně, převážně u mezinárodních štábů vojenských organizací, jichž jsou Spojené státy americké členem.

Základním zdrojem získávání kandidátů jako důstojníků pozemních vojsk jsou civilní vysoké školy, které v tomto smyslu uspokojují asi 50 % požadavků armády. Studia vojenského charakteru se u těchto škol uskutečňují dle Zákona o národní obraně. Vybrané university a vysoké školy (colleges) mají vojenské katedry, které jsou přímo řízeny vojenskými úřady. Studenti těchto kateder studují navíc mimo program, který je závazný pro všechny dané vysoké školy, materiál, který je přednášen důstojníky, kteří byli k této práci (dočasně nebo trvale) povoláni převážně z kádrových rezerv, ale také i od bojových útvarů. Vojenským výcvikem jsou při studiích ve Spojených státech amerických povinováváni nikoli pouze kandidáti pro povolání vojáka z povolání, ale také i ti studenti, kteří dosáhli sedmnáct let svého věku, pokud odpovídají po stránce zdravotní a politickomorální požadavkům, které jsou na vojáka kladeny.

Vojenské katedry na vysokých školách jsou dotovány státem, jejich studentům je poskytováno plné zabezpečení, oděv, stravování zdarma, (což stojí za pozornost, neboť studia ve Spojených státech amerických se platí a stojí ročně od 8 000 do 15 000 dolarů). Mimo to mohou studenti těchto kateder získat finanční pomoc formou stipendií, což v poměru ke studentům jiných vysokých škol není uplatňováno. Zvláště je tato pomoc často poskytována externím studentům té odbornosti, kteří pracují zpravidla v armádě, chtějí si dokončit studia a stát se důstojníky.

Výchova důstojnických kádrů na civilních vysokých školách slouží převážně k vytváření lidských záloh tohoto druhu pro potřebu pozemních vojsk. Tuto činnost uskutečňuje téměř 300 civilních vysokých škol. Program vzdělávání studentů, kteří se chtějí stát důstojníky, je rozdělen, obdobně jako ve West Pointu, do dvou etap. Trvá také 4 roky.

První etapa výcviku má 180 hodin zaměstnání, která jsou převážně teoretická, po třech hodinách týdně. Jsou to přednášky z dějin, tradic, o určení a úkolech pozemních vojsk a zaměstnání z pořadové, také ze střelecké přípravy, studují konstrukci zbraní a bojové techniky, ale také i taková zaměstnání, která vedou k upevnění fyzické zdatnosti. V této etapě, v každé jeho fázi, může kandidát na důstojníka odstoupit od dalšího výcviku a záměru stát

se vojákem z povolání bez jakýchkoli následků a postihů. Mimo to, studenti navíc nemusí chodit v uniformě, ani dodržovat vojenskou kázeň.

K tomu, aby mohl kandidát nebo kandidátka zahájit druhou etapu studií na vojenské katedře civilní vysoké školy, musí podepsat závazek, že po zakončení studií zahájí vojenskou aktivní službu u nařízeného bojového útvaru nebo oddělení vojenských záloh. V této etapě výcviku mají studenti vojenská zaměstnání 5 hodin týdně, která celkem nepřesahují 300 hodin. Důraz je při nich kladen jak na osvojení si vědomostí a praktických dovedností z obecné taktiky, tak i na velení vojákům a jednotkám, získávání znalostí z týlového zabezpečení, výcviku a výchovy podřízených.

Závěrečné zkoušky z vojenských předmětů se zpravidla uskutečňují se zkouškami závěrem čtvrtého roku studií. Po jejich úspěšném složení a ukončení studií je absolvent jmenován do první důstojnické hodnosti v záloze a obdrží diplom o ukončení studií vojenské katedry dané civilní vysoké školy. Poté musí tyto důstojníci sloužit dva roky u bojových útvarů a čtyři roky v odděleních vojenských záloh. Ti, kteří pobírali stipendium, slouží čtyři roky u bojových útvarů a dva u záložních.

Pokud chce někdo z nově jmenovaných důstojníků po ukončení civilní vysoké školy získat normální vojenskou hodnost důstojnickou (second lieutenant), je zároveň povinen sloužit po třech letech jak u bojového útvaru, tak i u útvarů vojenských záloh. Pokud by však některý z těchto kandidátů měl chuť se stát pilotem u letectva pozemních vojsk, musí nejdříve minimálně tři roky sloužit u bojového útvaru pozemních vojsk. V případě, že by se některý student ještě během studií rozhodl vykonávat vojenskou aktivní službu delší šesti let jako důstojník, byl by okamžitě přemístěn do té odborné školy pro důstojníky, již by si přál vystudovat podle druhu vojska nebo služby. Potom je povinen minimálně osm let vykonávat službu v armádě jako důstojník.

Studium na vojenských katedrách civilních vysokých škol využívá ročně asi 65 000 studentů obého pohlaví. O velké efektivnosti této formy přípravy důstojnických kádrů svědčí i fakt, že tvoří 70 % náboru nových důstojníků k bojovým útvarům, což je 40 % důstojnického sboru pozemních vojsk.

Dle názoru amerických vojenských odborníků, je tento způsob získávání důstojnických kádrů velmi praktický a ekonomický, poněvadž umožňuje uskutečňovat neustálý nábor mladých lidí do služby u útvarů a jednotek na poměrně krátkou dobu (6 až 8 let), bez nutnosti jim zabezpečovat vojenské funkce v pozdější době. Mimo to, jsou lidé bezprostředně po studiích plni odhodlání a touhy po dobrodružství, což je velmi příznivé pro službu v nejnižších důstojnických funkcích.

Jejich věk jim však umožňuje si zvyšovat odbornou úroveň formou účasti v krátkodobých odborných kurzech, často nepostradatelných vzhledem ke stále častějším strukturálním změnám a obměně techniky, zvláště na úrovni jednotky.

Na taktické úrovni dobře vševojskově a odborně připraveným důstojnickým sborem, který tím, že ještě během studií podepsal souhlas s „dispozičností“, mohou vyšší nadřízení rozmisťovat tyto důstojníky dle skutečných potřeb armády. Výhodou je, že tyto lidé jsou v armádě poměrně krátkou dobu a nejsou zpravidla ještě ženati nebo vdané.

Jinou formou přípravy důstojnických kádrů jsou školy (kurzy), které připravují zájemce k výkonu povolání důstojníka pozemních vojsk. V současné době existují dvě takové školy, které přeškolují ročně asi 500 až 600 kandidátů na důstojníky. Počet škol tohoto druhu závisí na požadavcích, které armáda má a ty se odpovídajícím způsobem mění vzhledem k politické a mezinárodněpolitické situaci a také v jakém stupni jsou Spojené státy americké angažovány v ozbrojeném konfliktu. Tyto školy jsou schopny v krátké době vyskolit značný počet důstojníků k řízení boje na nejnižších taktických stupních. Za války ve Vietnamu působilo v USA těchto škol několik; celkem připravily asi 20 000 důstojníků. Jejich zvláštností je to, že během 14 týdnů vychovávají důstojníky na konkrétně stanovené funkce v souladu s požadavky velitelství (štábů) jednotlivých druhů vojsk a služeb. Kandidáti do těchto škol pocházejí převážně z „důstojníků bez licence“, poddůstojníků a vojinů, včetně civilních zaměstnanců vojenské správy, kteří již mají dokončená studia. Po ukončení výcviku dostávají absolventi důstojnickou hodnost v záloze, ale zvlášť výjimeční absolventi jsou jme-

nování důstojníky z povolání. Ti všichni jsou povinni zůstat v aktivní službě minimálně dva roky.

Mimo absolventů těchto uvedených školních středisek a kurzů, které zdokonalují důstojníky, mohou získat důstojnickou hodnost odměnou za dobrý průběh služby po dobu minimálně osmi let jejího aktivního výkonu poddůstojníci a vojáci, ale také civilní odborníci a vojenští poradci, lékaři, vědečtí pracovníci a kněží. Těmto osobám náleží tzv. hodnost „důstojníka bez licence“, (což odpovídá našim praporčíkům v ČSLA).

Je téměř běžnou praxí, že během aktivní vojenské služby procházejí důstojníci **krátkodobými zdokonalujícími kurzy**, které slouží ke zdokonalení úrovně poznání nebo získávání jinou odbornost, stává se také často, že procházejí překvalifikací u nového druhu vojsk nebo služby.

Po ukončení důstojnické školy (kurzů) jsou mladí důstojníci zpravidla odveleni na 9 až 18 týdnů do škol **druhů vojsk a služeb**, kde získávají potřebné odborné znalosti, které jsou předpokladem k vykonávání nastávajících funkcí.

Mladí důstojníci jsou tedy připravováni k výkonu aktivní služby v konkrétních funkcích, tyto školy jsou základnami určenými ke zdokonalení získaných znalostí, k obnovení zapomenutých vědomostí, získání nových poznatků nebo jejich překvalifikování. Těchto škol je ve Spojených státech amerických dvacet. Mezi nejdůležitější patří:

- Pěchotní škola ve Fort Berningu (stát Georgia),
- Tanková škola ve Fort Knox (stát Kentucky),
- Dělostřelecká škola ve Fort Sill (stát Oklahoma),
- Škola protivzdušné obrany ve Fort Bliss (stát Texas).

Zdokonalující příprava umožňující zastávat další velitelské nebo štábní funkce praporního stupně je organizována pro důstojníky, kteří nejméně 6 až 8 let vykonávali funkce velitele sekce (skupiny), čety a roty.

Tuto přípravu uskutečňují školy druhů vojsk a služeb v trvání 12 až 38 týdnů (délka závisí na druhu školy). Toto školení umožňuje pak povýšit absolventy až do hodnosti kapitána včetně.

Důstojník, který dosáhl hodnosti majora nebo podplukovníka a vykonával funkce příslušející vojákům z povolání minimálně 10 až 15 let, se může ucházet o přijetí ke studiu **Vojenské štábní vysoké školy ozbrojených sil (VŠVŠOS) nebo Štábní vysoké školy velitelství armády (ŠVŠVA)**.

K tomu, aby byl příslušný voják přijat, musí splňovat tyto následující předpoklady: – nesmí být starší 38 let, – dosáhl hodnosti majora nebo podplukovníka, – mít dobrý zdravotní stav a odpovídající politický názor.

Ve VŠVŠOS jsou důstojníci připravováni pro výkon funkcí velitele a důstojníka štábu divize a štábního důstojníka velení vyššího stupně. Výuka (kurz) trvá pouze 5 měsíců, obsahuje zásady základů a principů taktické a operační činnosti. Ve ŠVŠVA se školí důstojníci do funkcí velitelů praporů a pluků i důstojníků štábu divizí a armádních sborů, tato příprava trvá 10 měsíců a je zaměřena především na organizaci a zásady činnosti vojsk socialistických států, principy velení vojskům, taktiku vlastních ozbrojených sil, vedení boje proti partyzánům a národně osvobozenecy hnutím.

Příprava kádrů k pokrytí nejvyšších vojenských orgánů se týká těch důstojníků, kteří sloužili minimálně 16 až 23 let v armádě (dle odbornosti) a jsou v hodnosti podplukovníka nebo plukovníka, prošli postupně všemi uvedenými zdokonalovacími kurzy důstojníků. Tito důstojníci pak mohou studovat na nejvyšší vysoké škole pozemních vojsk, jakou je **Vojenská akademie**. Zde se připravují velitelé pro stupeň divize, armádní sbor, válčíště, včetně důstojníků a generálů k vykonávání služby v ústředních institucích pozemních vojsk a civilních osob z různých vojenskoprůmyslových konsorcií. Základními předměty této akademie jsou: vnitřní a zahraniční politika Spojených států amerických, strategie, zásady vojenského plánování a programování, použití pozemních vojsk v operacích společně v součinnosti s jinými druhy vojsk a také v součinnosti s ozbrojenými silami koaličních a spřátelených států.

Nejvyšší vojenskou vysokou školou ve Spojených státech amerických je **Národní vojenská vysoká škola**, kde se připravují vyšší řídicí kádry a generálové, o nichž se předpokládá, že zaujmou nejdůležitější funkce v ministerstvu obrany, ve výboru spojených náčelníků štábů a v ústředních strukturách NATO. Ke studiu na této vysoké škole jsou přijímáni podplukovníci a plukovníci, kteří vykonávají funkce v řadách armády Spojených států amerických po dobu 16 až 23 let a generálové, kteří nepřekročili 46 let svého fyzického věku. Příprava tu trvá 10 měsíců. Posluchači zde získávají znalosti o vzájemných vztazích a souvislostech mezi vojenskou a zahraniční politikou, o strategii, podmínkách vytváření struktury ozbrojených sil, plánování, programování a využití ozbrojených sil, plánování, programování a využití ozbrojených sil při vojenském konfliktu.

Podobné problémy jsou studovány i ve **Vojenskoprůmyslové vysoké škole**, přičemž se zde věnuje více pozornosti mobilizačním záležitostem a týlovému zabezpečení. Výuka trvá 10 měsíců, nábor posluchačů se řídí obdobnými principy jako u Národní vojenské vysoké školy.

Všeobecně lze říci, že v pozemním vojsku Spojených států amerických může důstojník vykonávat službu u „útvary“ minimálně dva roky a nejvíce 23 let. Také zde existuje vícestupňový systém vzdělávání, který umožňuje neustálé zdokonalování důstojníků ve služební činnosti. Při povyšování do dalších služebních funkcí hrají velmi malou úlohu, ať již předchozí služební funkce, tak i vojenská hodnost, rozhoduje však bystrost, zkušenost a dovednost a nikoli doba trvání vojenské aktivní služby. Veškerá zdokonalující školení netrvají déle než 10 měsíců a jsou zaměřena výhradně na to, co důstojník potřebuje znát a umět při výkonu své další předurčené funkce.

Pozornost si vyžaduje také fakt, že nejlepší příležitost k povyšování do nejvyšších funkcí mají pouze absolventi školy ve West Pointu, kde jsou připravovány budoucí kádry národní obrany Spojených států amerických, proto také jejich výběr, zvláště pod ideově morálním zorným úhlem, je tak specifický.

S využitím zahraničních odborných vojenských časopisů zpracoval –jm–

СОДЕРЖАНИЕ

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Подполковник Франтишек В а л а х, кандидат военных наук	
● Встречное сражение, бой в оборонительной операции	3
Генерал-майор Вацлав Р о у ч к а, кандидат военных наук, доцент	
● Организация и ведение обороны на горно-лесистой местности . . .	7
Подполковник Йиржи Г е р и н к	
● Организация и ведение боя в полосе обеспечения в начальном периоде войны	12
Генерал-майор Йозеф Т у х и н я	
● Подготовка организации взаимодействия в ходе армейской оборонительной операции	19
Полковник Томаш М и н и б е р г е р, кандидат военных наук, доцент майор Йиндржих К р а т к и	
● Развитие использования средств автоматизации управления . . .	30
Полковник Мирослав Н е д в е д, кандидат военных наук	
● Вопросы повышения боевой подготовки войск	31
Подполковник Ярослав С х е й б а л	
● Новые виды боеприпасов и их влияние на боевое применение артиллерии	38
Полковник Вацлав Л г о т с к и, кандидат военных наук, профессор	
● Вопросы перспектив развития ПВО	42
Подполковник Эмил Д р а ч к а, кандидат военных наук	
● Применение импровизированных зажигательных средств в обороне .	47
Подполковник Лубомир С м о л к а	
● Подготовка и содержание дорог инженерной дорожно-мостовой бригадой	52
Подполковник Владислав Г о р а к	
● Ответственность за хозяйственное применение техники и поддержание ее в постоянной боеспособности	58
Полковник Милан Б л а г а, кандидат медицинских наук, доцент полковник Владимир П и д р м а н, доктор медицинских наук, профессор	
● Последствия для здоровья применения нейтронного оружия . . .	60

МНЕНИЯ ЧИТАТЕЛЕЙ

- Вопросы научной работы в ЧНА 67
- Вопросы применения РВиА 71

ИЗ СТРАН ВАРШАВСКОГО ДОГОВОРА

- Вопросы оперативной перегруппировки войск 73

ИНФОРМАЦИИ

Подполковник Станислав Юрнечка

- Перспективы развития средств комплексной противотанковой обороны 80
- Вопросы подготовки офицеров в сухопутных войсках США 86